Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!

Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergr*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

"Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 186. Brașovŭ, Mercurĭ 24 Augustŭ (5 Septemvre) 1888.

Brașovŭ, 23 Augustŭ st. v. 1888.

Adunarea ce au ținut'o în Clușŭ proprietarii ungurĭ ardelenĭ a fostŭ sgomotósă. Toțĭ s'au plânsŭ amarŭ, că guvernulŭ le amenință averea și bunăstarea prin noulŭ sĕu plan de rĕscumpărare a regaliilorŭ. Fără nicĭ o deosebire de partidă, ei hotărîră sĕ facă pașĭ energicĭ pentru apĕrarea lorŭ. Adunarea a primitŭ propunerea de a se adresa parlamentului o representațiune în acéstă afacere. S'a alesŭ o comisiune de 17 membri, toțĭ deputațĭ ungurĭ ardelenĭ, carĭ sĕ esamineze și sĕ formuleze acéstă representațiune ce-o va compune Reuniunea economică. Numai fișpanii, carĭ erau de față, s'au opusŭ memoratei propunerĭ și după ce acesta a fostŭ primită de adunare, toțĭ, afară de unulŭ, au părăsitŭ sala.

„Décă acéstă acțiune“, esclamă deputatulŭ Zeyk, „nu va avé nicĭ unŭ resultatŭ, atuncĭ fiă-care deputatŭ ardeleanŭ va sci care este datoria luĭ“.—Cu alte cuvinte: sĕ bage de sémă guvernulŭ, căcĭ de nu ne va da ascultare, vomŭ trece cu toții în șirurile oposiției.

Mișcarea Ungurilorŭ ardelenĭ a produsŭ în adevĕrŭ mare sensațiă între toțĭ Ungurii și nu puțină grijă le face ea celorŭ dela guvernŭ.

Se miră și se ciudesce „Pester Lloyd“ cum de „cutéză“ Ungurii ardelenĭ de a accentua așa de tare interesulŭ individualŭ față cu visteria statului, fără de a se opune în principiu din considerațiunĭ economice proiectului de rĕscumpărare. Se miră că ei numescŭ pe ministrulŭ de finance „hoțŭ“ și „înșelătorŭ“ numai pentrucă câțiva inșĭ ar puté sĕ fiă scurtațĭ în favorea totalității, apoi continuă „*P. Lloyd*“ astfelŭ:

„Tocmai pentru că se tractéză aicĭ numai de câteva procente mai multŭ, tocmai pentrucă e vorba de banĭ, devine lucrulŭ fórte odiosŭ și regretabilŭ mai alesŭ după ce teatrulŭ acestei ciudate iritațiunĭ este acea Transilvaniă, unde classa proprietară fără deosebire de partidă ar trebui sĕ dea celorlalte elemente ale poporațiunei cu totulŭ alte esemple. Décă unŭ baronŭ, G. Banffy, strigă în lumea largă: „inimiculŭ nostru celŭ mai mare este guvernulŭ ungurescŭ, mai mare decâtŭ nĭ-a fostŭ moscovitulŭ în 1849,“ — ce echou vorŭ avé aceste cuvinte la celelalte naționalitățĭ dincolo de muntele Cruiului?“

Este interesantŭ rĕspunsulŭ ce îlŭ dă organulŭ lui Apponyy „*Bud. Tagblatt*“ fóiei tiszaiste ḑicêndŭ:

„Nu scimŭ décă aicĭ e vorba numai de câteva procente, observĕmŭ numai, că după o părere fórte lățită, posesorii de regalii au sĕ fiă păgubițĭ cu jumĕtate din averea lorŭ, o asemenea rĕscumpărare póte sĕ placă lui „P. Lloyd“, dér în Ungaria puținĭ vorŭ aproba-o. Guvernulŭ a promisŭ — și acésta se înțelege de sine — de a plăti posesorilorŭ de regalii întrégă suma și nu-i de escusatŭ décă acum vré sĕ escamoteze „câte-va procente“. Décă „Pester Lloyd“ învinuesce pe magnații ardelenĭ, c'arŭ mâna apa pe móra naționalitățilorŭ, acésta este o apucătură vechiă. La alegerile din urmă contele Apponyi a fostŭ „naționalist“, nu de mult primatele a fost suspiționat, că „sprijinesce pe panslaviștĭ“ și acum vinŭ la rêndŭ Ungurii din Ardélŭ. Ar fi timpulŭ ca „Pester Lloyd“ sĕ-șĭ maĭ schimbe melodia, căcĭ nu póte venĭ totŭ cu străvechiulŭ „*calumniare audacter*“.

Fórte bine vorbesce aicĭ fóia apponyistă, când se tractéză de pielea aristocrațilorŭ ungurĭ din Ardélŭ. De ce nu combate însĕ miserabilele apucăturĭ ale foilorŭ guvernamentale și atuncĭ, când se tractéză de cea mai nerușinată calumniare a Românilorŭ și a bărbațilorŭ lorŭ fruntașĭ?

Doră nu se vorŭ spăria Ungurii ardelenĭ și de astădată de gogorița lui „P. Lloyd“ și vorŭ rĕmâné consecvențĭ în acțiunea lorŭ; doră nu vorŭ crede contelui Aurel Bethlen, care ḑice, că e mai bine sĕ fi mamelucŭ maghiarŭ și sĕ pierḑĭ jumĕtate din avere, decâtŭ sĕ stai de vorbă cu Românii și Sașii din Ardélŭ!

O ordonanță a ministrului de rĕsboiu Bauer.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Bauer* a datŭ o ordonanță ce s'a publicatŭ ḑilele acestea în „Militär Zeitung“ din Viena. Resumată în câteva cuvinte, ea ḑice: *Celŭ ce nu scie bine limba germană, nu póte fi oficerŭ în reservă*, ér cuprinsulŭ ei mai pe largŭ este următorulŭ: Pentru postulŭ de oficerŭ în reservă este competentŭ a da atestatŭ de cualificare și a judeca corpulŭ la care aparține și la care șĭ-a făcutŭ fiăcare anulŭ de voluntarŭ. Comisiunei esaminătóre 'i se impune sĕ se țină strînsŭ de punctulŭ 132 alŭ dispozițiunei referitóre la scólele de instrucțiune militarescĭ, mai alesŭ sĕ țină strînsŭ la aceea ca respectivulŭ sĕ cunóscă limba germană bine.

In urma ordinațiunei acesteia, acelŭ voluntarŭ de unŭ anŭ care nu cunósce limba germană așa încâtŭ sĕ se pótă folosi de ea, nu va puté fi oficerŭ în reservă și nicĭ atuncĭ nu póte sĕ fiă décă esamenulŭ din cunoscințele teoretice nu l'a depusŭ în limba germană. Elŭ neavêndu-le acestea va fi indusŭ în protocolulŭ esaminatilorŭ în rubrica celorŭ *neapțĭ*.

Acesta este cuprinsulŭ ordinațiunei ministrului de rĕsboiu *Bauer*, a cărei publicare a făcutŭ multŭ sânge rĕu în diaristica maghiară, căcĭ, ḑice „Egyetértés“, ordinațiunea acésta nimicesce de totŭ ceea ce a accentuatŭ ministrulŭ de honvedĭ Fejervary Geza în camera deputațilorŭ, că adecă necunóscerea limbei germane nu împiedecă de locŭ depunerea esamenului pentru postulŭ de oficerŭ în reservă.

Totŭ „Egyetértés“ în numĕrulŭ sĕu dela 2 Septemvre scrie din incidentulŭ acesta unŭ primŭ articulŭ suptŭ titlulŭ: „*Ministrulŭ de rĕsboiu germanisătorŭ*“ din care estragemŭ următórele pasage mai interesante:

„Ministeriulŭ comunŭ de rĕsboiu e incorigibilŭ. De elŭ nu se prindŭ nicĭ decisiunile parlamentelorŭ, nicĭ sfatulŭ blândelorŭ delegațiunĭ, nicĭ istoria și esemplele altorŭ popóre. C'unŭ absolutismŭ ne mai pomenitŭ impune limba germană corpului oficeresc. In *armata austriacă*, căcĭ înzădarŭ o vomŭ numi austro-ungară, nu vorŭ puté înainta la rangulŭ de oficerŭ nicĭ Napoleonŭ, nicĭ Wellington, nicĭ Bem, nicĭ chiar Alesandru celŭ Mare, până nu vorŭ învĕța limba nemțéscă.

„Germanisarea miliției de multŭ n'a pășitŭ pe scenă cu atâta brutalitate, ca acum prin ordinațiunea cea mai nouă a ministrului comunŭ de rĕsboiu Bauer, publicată în „Militär Zeitung“....

Ordinațiunea lovesce dea dreptulŭ în voluntarii de unŭ anŭ, vrêndŭ, prin ea, sĕ le îngreuneze câștigarea sabiei de oficerŭ, la care de altmintrelea aspiréză numai fiind că suntŭ silițĭ. Pe calea acésta cugetă Bauer a înmulți în armata comună numĕrulŭ Maghiarilorŭ?“ „Astfelŭ întimpină elŭ sacrificiile nemărginite ale națiunei maghiare, că face imposibilă înaintarea fiilorŭ ei?...“

E evidentŭ, că domnii aceștia, vorbindŭ de cei dela ministeriulŭ de rĕsboiu, n'au învĕțatŭ nimicŭ la Sadova și Blumenau. Domnii aceștia ne lingușescŭ când ne atingŭ și ne dau cu piciorulŭ, îndată ce șĭ-au ajunsŭ scopulŭ.

„Gândescŭ că Ungaria intr'o bună diminéță nu le-o va re-întórce? Ei ne țină pe noi destulŭ de hăbăucĭ ca sĕ dămŭ pe mâna lorŭ milionele nóstre și sângele nostru și sĕ suferimŭ în tăcere

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Poesii poporale,

culese de *Iuliu Moldovanŭ*.

Jălui-m'așŭ jălui
Jălui-m'așŭ nu am cui,
M'aș jălui codrului:
Codru-i verde, nu mĕ crede
Maica-i peste apa verde
Nicĭ-odată nu mĕ vede.
M'așu jălui pădurei:
Și ea-i jalnică ca mine
Că-i pică frunda de sine.
M'așŭ jălui drumului:
Drumulŭ încă-i supĕratŭ
Că-i de mulțĭ voinicĭ călcatŭ
Dela noi și din altŭ satŭ,
Și cu lacrimĭ picuratŭ

*

Turturica-i turturea
Turbură apa șĭ-o bea
Și se duce unde vrea,
Déră eu, sĕrac de eu,
Nicĭ o turburŭ, nicĭ o bĕu
Nicĭ nu mĕ ducŭ unde vrĕu

*

Pân' am trăitŭ cu codru
Fost'am roșu ca focu,
Der de când trăescŭ cu țera
Gălbenit'am ca și céra,
Lăsa-voiu țera în pară
Și m'oiu da la codru iéră,

*

Frundă verde de pelinŭ
Hai mândruță sĕ bemŭ vinŭ
De ai gândŭ sĕ ne iubimŭ,
Dér de-ai gândŭ sĕ ne lăsămŭ
Haida vinarsŭ se mai bemŭ.
— Bade, bădișorulŭ meu
De-omŭ bea orĭ vinarsŭ orĭ vinŭ
Nu potemŭ sĕ ne iubimŭ:
Ne-amŭ iubi și nĭ-e pĕcătŭ,
Ne-amŭ lăsa și nĭ-e bănatŭ,
Ómenii ne vorovescŭ,
Părinții nu ne voescŭ.

*

Dă-mĕ maică, de me-i da,
După celŭ cu cetera;
Elŭ ḑice, io-oiu juca
Când n'omŭ avé ce mânca.

*

Gura cea de jidovancă
E ca carnea cea de vacă:
De ce-o frigĭ, de ce-i mai sacă;
Dér gurița de Română
E ca carnea de găină:
De ce-o frigĭ, de ce-i mai bună.

*

Asta-i fata cea de-apoi
Care dă sare la boi
Și la feciorĭ buzĕ moi;
Asta-i fata cea de-atuncĭ
Care dă sare la juncĭ
Și la feciorĭ buze dulcĭ.

*

Asta fată'mĭ place mie
Că-i cu locŭ și cu moșie;
Locu-i bunŭ moșia'mĭ place
Dér cu hida ce m'oiu face?
Locu-'i bunŭ și roditorŭ
Dér uritu-i stătătorŭ.

*

Mătrăgună din fagete
Culesu-te-au dóuĕ fete
Sĕ te deie la feciorĭ
Sĕ le jóce 'n sĕrbătorĭ

*

Rumenélă din potică
Face pe lelea voinică
Și pe badea de nimică.

*

Când, măicuță, m'ai făcutŭ
Ție bine țĭ-a părutŭ
C'ai gânditŭ că facĭ feciorŭ
Sĕ-țĭ scotŭ plugulŭ din ocolŭ
Sĕ-țĭ arŭ ție de ogorŭ.
Décă m'ai vĕḑutŭ că 'sŭ fétă
Te-ai aflatŭ tare 'nșelată....

*

Urîtu-mĭ-am ḑilele
Ca și robulŭ fierele,
Urîtu-mĭ-am viéța
Ca și robulŭ temnița.

Cununiă.

I.

Intr'unŭ anŭ pe seceratŭ
Mare brumă a picatŭ.
N'a picatŭ de vreme tare
Cĭ-a picatŭ de supĕrare,
Că vré unŭ craiu sĕ se 'nsóre
Sĕ iée pe sora sa;
Dér soru-sa nu voia,
Pân' șĭ-o face scară mare
S'ajungă până la sóre
Sĕ-'lŭ cheme de nănașŭ mare
Pe lună s'o cheme nună......
Crăiuțu din graiu grăia:
Eșĭ tu sore din chilie
Și hai blemŭ la cununie.
Sórele din graiu grăia:
Ba eu frate n'oiu eși
Până-i face drumŭ bătutŭ
Drumŭ bătutŭ peste Abrudŭ,
Podŭ de-aramă preste vamă....
Crăiuțu din graiu grăia:
Eșĭ tu sóre din chilie
Și hai blemŭ la cununie...

II.

Popa prinde-a cununa
Icónele-a trĕmura,
Maica sfântă 'ncepe-a plânge,
Dér nu plângea cum se plânge
Ci vĕrsa lacrĕmĭ cu sânge:
Și 'ncepea așa sĕ strige;
„Gâtĭ popă de cununatŭ
„Că facĭ prea mare pĕcatŭ,
„Că cununĭ soră cu frate
„Când suntŭ strĕine bugăte.“

când vedemŭ că înalţă pe alţii, streinî de sêmţirile, cugetele şi limba nóstră?

„Tóte acestea potŭ merge câne câ-nesce pe timpulŭ manevrelorŭ şia esercițiilorŭ. Cum vorŭ merge însĕ lucrurile atuncî când nu vomŭ mai face marşurî în glumă, ci seriosŭ? O scie şi celŭ mai de rêndŭ laicŭ, că sórtea rĕsbóielorŭ depinde dela calitatea corpului oficerescŭ. Ce va face atuncî oficerulŭ acela, care scie nemţesce fiindcă e nêmţŭ, dér nu se póte înţelege nicî pe sine şi cu atâtŭ mai puţinŭ a se alipi de feciorulŭ ostaşŭ maghiarŭ? Prin ce va face sĕ-'i crêscă curagiulŭ în luptă, sĕ-i câştige încrederea, sĕ-i aprindă sufletulŭ spre vitejiă?

„Pentru a dobêndi acésta nu este de ajunsŭ nicî limba germană, nicî disciplina. Singura ideă a naţionalităţii mai póte conduce astădî pe-o armată, la învingere. O spunemŭ francŭ şi fără reservă, că stégurile nóstre nu vorŭ fi încoronate de învingere până atuncî, *până când armata nóstră nu va fi naţională*, până când limba ei de comandă nu va fi maghiară, până când drapelulŭ 'ei nu va fi „tricolorulŭ“; nu vomŭ câştiga învingere până când oficerii armatei vorŭ fi streinî.

„Ordinaţiunea ministrului Bauer va face sĕ se scandaliseze întrégă ţéra. Cea dintâiu datorinţă a camerei deputaţilorŭ este a face sĕ se retragă acéstă vătămătóre şi dăunăciósă ordinaţiune. Şi acésta nu numai pentru că ea este germanisătóre, ci pentru că serviciulŭ militarŭ astădî este o carieră, dela care noi nu vremu sĕ fiă eschişî tinerii maghiarî.“

Procesulŭ de pressă alŭ foiei „Romänische Revue.“

(Raportŭ specialŭ alŭ „Gaz. Trans.“)

Aradŭ, 1 Sept. 1888.

Acestŭ procesŭ s'a pertractatŭ la 30 Augustŭ a. c. înaintea curţii cu juraţii de aicî în faţa unui publicŭ destinsŭ şi numĕrosŭ.

Juriulŭ a fostŭ compusŭ din 12 Ungurî — cu nume împestriţate nemţeşcî. Dintre cei 36 juraţî citaţî, 11 nu s'au înfăţoşatŭ şi cei presenţî s'au întregitŭ prin cetăţenî din auditoriu, fără sĕ se fi constatatŭ „că óre ar fi capabilî a fi juraţî orî nu —“ punctŭ de nulitate a procedurei.

Presidentulŭ tribunalului: *Otrubay*. membri: *Steinitzer Petrovszky*. Notar: Dr. *Simon* şi dragoman: Dr. *Steinitzer*. Acusatorŭ: *Parecz György*. Apĕrătorŭ: *Coriolanŭ Brediceanu*.

După constituirea juriului, presidentulŭ deschide şedinţa. Juraţii depunŭ jurămêntulŭ, se face înterogatoriulŭ acusatului care rĕspunde în limba germană. Se cetesce actulŭ de acusare, apoi provócă presidentulŭ pe acusatŭ sĕ-şî facă décă voiesce declaraţiunea prealabilă.

Stefanŭ Albu: Imî pare rĕu că nu'mî este iertatŭ a'mî face declaraţiunea în limba maternă, adecă în cea română; dér fiindŭ articululŭ încriminatŭ scrisŭ în limba germană şi fiindŭ că unguresce şi aşa nu m'aşŭ putĕ esprima în modŭ clarŭ, voiu spune pe scurtŭ ce voescŭ a vĕ spune în limba germană:

„Articolii încriminaţî nu i-am scrisŭ din altŭ motivŭ şi cu altă intenţiune, decâtŭ sĕ arătŭ rătăcita direcţiune a sistemului de guvernare domnitorŭ în ţéra nóstră şi prin acésta sĕ contribuescŭ la lămurirea opiniunei publice; — dér nicî înainte de ce am scrisŭ, nicî când am scrisŭ, nicî după ce am scrisŭ, nicî de presentŭ, nu simţescŭ „ură“ contra naţiunei maghiare.“

După acéstă declaraţiune se citescŭ articulii în limba germană (punctŭ de nulitate, deórece juraţii ungurî nu înţelegŭ articulii cetiţî numai nemţesce). In urmă presidentulŭ dă cuvêntulŭ acusatorului.

Parecz Gyula: „Romänische Revue“ e unŭ diarŭ susţinutŭ de *ultraişti românî* cu scopŭ de a servi ca magazinŭ pentru tóte injuriile ridicate în contra naţiunei maghiare spre informarea rea a străinătăţii.

Acusatulŭ Stefanŭ Albu e unulŭ dintre cei mai micî apostolî ai inimicilorŭ încarnaţî ai statului maghiarŭ, dér ce credeţî, ce felŭ de omŭ e dênsulŭ? E destulŭ că vĕ spunŭ cumcă a studiatŭ în preparandia de statŭ în Deva, şi aşa în locŭ de mulţămită şi recunoscinţă cătră naţiunea maghiară, a cărei binefacerî le-a gustatŭ, étă acum agitéză în contra statului, a instituţiunilorŭ, în contra ideii de statŭ maghiarŭ citéză din articolii incriminaţî, apoi urméză:

Vedeţî că totŭ ce Ungurului îi e sântŭ, pentru acestŭ felŭ de ómenî ca *Stefanŭ Albu* e nedreptate, asuprire şi abusŭ. „Nedreptate, că Românii séu naţionalităţile suntŭ asuprite şi scóse cu puterea de pe tóte terenele constituţionale“ cum dice scriitorulŭ articulelorŭ. Nu e adevĕratŭ însĕ că în patria acésta Ungurii au mai multe drepturî, că suntŭ protejaţî, pre când naţionalităţilorŭ li s'ar răpi cele mai nobile drepturî. Dreptŭ aceea numai ura şi nepatriotismulŭ au putatŭ dicta aceste neadevĕrurî şi D-v. d-lorŭ juraţî sĕ fiţî atâtŭ de patrioţî şi sĕ declaraţî pe *Stefanŭ Albu* de culpabilŭ pentru aţîţarea contra naţiunei maghiare şi pentru care delictŭ ridicŭ acusă în contra D-sale.

Cuvêntarea apĕrătorului **Coriolanŭ Brediceanu**:

N'am păşitŭ în acéstă sală cu cugetulŭ, ca prin puterea oratoriei sĕ vĕ cucerescŭ sêmţĕmintele D-vóstre, d-lorŭ juraţî. Laurii oratoriei sunt meniţî pentru alţii, mai vrednicî decâtŭ mine. Eu mĕ mulţămescŭ décă, basatŭ pe dreptate, căutândŭ dreptatea, voi afla dreptate. Şi cumcă voi afla dreptate, am cea mai puternică garanţă în liberalismulŭ depusŭ în legile patriei nóstre, referitóre la libertatea presei şi a cuvêntului.

Legea de pressă din 1848 şi dispositiunile codicelui penalŭ, carî se estindŭ asupra productelorŭ de pressă, în adevĕrŭ, suntŭ atâtŭ de liberale, încâtŭ se întrece cu tóte legile de pressă din statele europene constituţionale, ba unele dispositiunî ale legei de pressă din patria nóstră diferŭ de legile altorŭ state civilisate în favórea cuvêntului liberŭ şi libera esprimare a gândurilorŭ şi tocmai din acestŭ motivŭ sperŭ, că aplicându-se legea la articulii încriminaţî şi la cele cuprinse întrênsele, nu se va primi propunerea d-lui acusatorŭ publicŭ.

Nu mĕ voi estinde asupra tendinţei jurnalului periodicŭ „Romänische Revue“ apostrofată de d-lŭ procurorŭ în modŭ pecâtŭ de vehementŭ, pe atâtŭ de nedreptŭ; nu o facŭ, pentru că nu am autorisaţiunea de a apĕra o redacţiune, care nu este acusată şi a cărei representantŭ nu sunt; ci mĕ voi restrînge purŭ şi simplu la articulii încriminaţî şi la clientulŭ meu.

D-lŭ procurorŭ află în articulii încriminaţî delictulŭ cuprinsŭ în §. 172 al. 2: „aţîţare în contra naţionalităţilorŭ“, va sĕ dică află de constatatŭ, că scriitorulŭ articulelorŭ „a aţîţatŭ pe Românî în contra naţiunei maghiare.“ — Conceptulŭ aţîţărei îlŭ determină legea positivă (în §. 171) în înţelesulŭ cumcă aţîţarea se cuprinde „în *directa provocare la ură* contra unei naţionalităţî“ prin adunărî, foi etc.

Cumcă acusarea rĕdicată e cu desevêrşire neîntemeiată, arată tocmai cuprinsulŭ articulilorŭ încriminaţî, căcî în aceştia *nicî vorbă nu este de naţiunea maghiară*, nu'i *vorbă de ură* şi nicî de vre-o *provocare directă cătră Românî ca sĕ urască naţiunea maghiară.*

Acusatulŭ singurŭ aci în faţa tuturora a declaratŭ, că nu sêmte şi nicî nu a simţitŭ ură în contra naţiunei maghiare; éră în articulii încriminaţî elŭ inculpéză fórte apriatŭ guvernulŭ şi sistemulŭ de guvernare ca isvorulŭ gravaminelorŭ. Şi décă autorulŭ însuşî numesce în critica sa guvernulŭ şi sistemulŭ de guvernare domnitorŭ ca factorŭ alŭ relelorŭ, cu carî naţionalităţile suntŭ asuprite — atuncî nimenî nicî chiar d-lŭ procurorŭ n'are dreptulŭ d'a identifica, d'a înlocui „guvernulŭ şi sistemulŭ sĕu de guvernare“ cu naţiunea maghiară. — Naţiunea maghiară n'a pututŭ şi nicî nu póte causa vătămările şi gravaminele cuprinse în articulii încriminaţî.

(Va urma).

SCIRILE DILEI.

Apelulŭ baronului George Banffy în afacerea rĕscumpărărei regalielorŭ, a produsŭ mare consternare în şirurile mamelucilorŭ. Contele Béla Banffy se plânge în „Kolozsvar“ asupra lipsei de tactŭ a tizului sĕu George Banffy, ér contele Aurel Bethlen ia în apĕrare guvernulŭ, în modŭ înfocatŭ, contra acusaţiunilorŭ ce 'i se facŭ. Elŭ dice între altele, „ceea ce privesce imputarea capitală, că am fi mamelucî, s'ar putĕ multe scrie despre acésta; dér acum observŭ numai, că mai bine preferŭ a fi unŭ mamelucŭ maghiarŭ, decâtŭ a împărtăşi vederile de faţă ale conlocuitorilorŭ mei Valachî şi Sasî“ — Va sĕ dică mamelucî cu orî ce preţŭ. Ş'apoi sĕ nu se bucure guvernulŭ şi sĕ nu se simţă încuragiatŭ în fatalele sale pornirî?

***

„Fóia bis. şi scol.“ din Blaşŭ aduce scirea, că d-lŭ canonicŭ *Simeonŭ Popŭ Mateiu* s'a denumitŭ rectorŭ în seminarulŭ teologicŭ din Blaşiu; d-lŭ Dr. *Isidorŭ Marcu*, profesorŭ de teologiă, fu numitŭ prefectŭ de studie la acelŭ seminarŭ. In fine d-lŭ Dr. *Augustin Bunea*, fostŭ profesorŭ de dogmatică în seminariulŭ teologicŭ, s'a numitŭ protonotarŭ consistorialŭ şi capitularŭ, totodată şi secretarŭ metropolitanŭ.

***

D-lŭ *Dr. Ioanŭ Ardeleanŭ*, fostŭ profesorŭ ordinarŭ la gimnasiulŭ românŭ din Beiuşŭ, s'a denumitŭ profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ din Blaşiu.

***

Ni se scrie din ţéra Oltului: Intr'una din Duminecile trecute am asistatŭ la sĕvêrşirea serviciului dumnedeescŭ în comuna Vadu, a căreia biserică e una din cele mai frumóse din ţéra Oltului. In aceea di pentru prima óră s'a celebratŭ în comuna Vadŭ sânta liturgiă de cătră noulŭ Vicarŭ alŭ Făgăraşului, d-lŭ *Basiliu Raţŭ*. Credincioşii au rĕmasŭ fórte încântaţî de modulŭ cum a slujitŭ şi mai vîrtosŭ de frumósa predică a noului Vicarŭ. — Corespondentulŭ accentuéză totodata meritulŭ d-nei Floriana I. A. Cosgaria, care a binevoitŭ a decora biserica cu diferite lucrărî fórte frumóse, esecutate de mâna sa dibace. Altmintrelea d-na Floriana I. A. Cosgaria a primitŭ diplomă şi dela esposiţiunea română din Sibiiu (din 1881), pentru frumósele sale lucrărî.

***

Nî-se comunică, că d-na contesă *Zoe de Rosetti* din Bucurescî a binevoit a dărui, prin d-na presidentă Susana Andreiu Mureşianu, suma de 10 fl. v. a. pentru fondulŭ „Reuniunei vĕduvelorŭ sĕrace din Braşovŭ-Săcele.

***

Din cuprinsulŭ unui anunţ unguresc, publicatŭ dilele acestea pe pag. a 4 a foiei nóstre, aflămŭ necesarŭ a comunica următórele cetitorilorŭ noştri: Articululŭ de lege XXIV din anulŭ 1888, privitorŭ la *darea pe bĕuturî spirtuóse*, întră în putere din 1 Septemvre nou a. c. Prin acéstă lege se impune tuturorŭ celorŭ ce vorŭ produce rachiu séu spirtŭ din 1 Septemvre încolo, o contribuţiune de 35 cr. după fiă care litru de *alcohol* produs prin ferberî în căldările usitate, éră *în fabricî* de 45 cr. după fiăcare litru de alcoholŭ (spirtŭ). După spirtulŭ séu rachiulŭ produsŭ până la 1 Septemvre se plătesce o dare întregitóre de 24 cr. pentru fiăcare litru de alcoholŭ. Scutiţî de acéstă contribuţiune suntŭ numai 10 litri de alcoholŭ pentru economî şi 20 litri pentru speculauţî cu rachiu, precum suntŭ: birtaşii, vêndĕtorii de rachiu, căfăuarii, cofetarii etc. Posesorii de cantităţî de rachiu mai marî decâtŭ 10 resp. 20 litri de alcoholŭ suntŭ îndatoraţî a arăta până în 3 Septemvre a. c. la staţiunea de finanţî, la care aparţinŭ, *în scrisŭ*, în 2 esemplare, tótă cantitatea spirtuóselorŭ lorŭ împreună cu cuprinsulŭ alcoholicŭ alŭ acestora.

***

De rêndulŭ acesta *aniversarea invingerii dela Sedanŭ* a fostŭ serbată în Berlinŭ cu o pompă estraordinară. La parada militară 42,000 de ómenî au fostŭ înşiraţî pe câmpulŭ „Tempelhof“, ca nicî odată mai înainte. In contra obiceiului de până acuma, împĕratulŭ Wilhelm II a fostŭ celŭ dintâiu, care s'a presentatŭ pe câmpulŭ de paradă, deja la 7 óre dimineţa. Elŭ a comandatŭ în persónă. Séra, la retragere cu musică, s'au întêmplatŭ escesse marî, aşa că a trebuitŭ se întrevină şi armata. S'au arestatŭ o mulţime de escedenţî.

***

Statulŭ românŭ posede astădî o *reţea de căi ferate* în lungime de 2405 kilometri. In curêndŭ se va începe construirea unorŭ nouĕ linii de căi ferate, după a cărora terminare România va avĕ o reţea de cale ferată în lungime de 3070 kilometri.

***

Căile ferate române ce ducŭ la porturî suntŭ *în plină activitate*; cantităţî însemnate de grâu din districtele Moldovei şi de prin Prahova, Buzĕu şi Brăila suntŭ în continuu espedate spre Brăila şi Galaţî, de unde fără multă aşteptare se încarcă şi se espedéză pentru Francia şi Englitera. Cererile din afară suntŭ însemnate şi preţurile în urcare. Vinŭ şi rachiu de prune în anulŭ acesta va fi puţinŭ în România.

Din statistica Rusiei.

In Petersburgŭ a apărutŭ nu de multŭ primulŭ volumŭ alŭ statisticei Rusiei, care este de mare însĕmnătate, nu numai pentru colosulŭ de împĕrăţiă a Ţarului, ci şi pentru alte împĕrăţii şi popóră. Statistica acésta s'a făcutŭ de cătră ministrulŭ interne rusescŭ după datele statistice din 1884—85. Estragemŭ din statistica acésta următórele:

Intrégă poporatiunea imperului rusescŭ în 1885 consta din 108,787,235 de suflete, dintre carî 54,063,353 bărbaţî ér 53,888,042 femei. In părţile singuratice ale imperiului proporţiunea se înţelege că e alta. Aşa d. es. în guvernamentulŭ Vistulei, poporaţiunea e multŭ mai désă, ér în cele 50 guvernamente europene poporaţiunea e mai rară. Aşa în Caucas numĕrulŭ locuitorilorŭ e 7,284,547; în Finnia 2,176,421; în Asia meridională 5,327,098 şi mai rară este poporaţiunea în Siberia: 4,313,689, numerŭ care faţă cu estinderea pămêntui e forre micŭ.

Ce privesce sporirea poporaţiune, nu ne putemŭ provoca decâtŭ numai la datele referitóre la Rusia europénă pentrucă sporirea poporaţiunei în celelalte părţî ale imperiului e făcută pe base fórte nesigure. In anulŭ 1885 în guvernamentulŭ Vistulei totŭ la 1000 locuitorî se vineau 38·5 nascerî, 25·8 casurî de mórte, 7·9 căsĕtorii şi 12·7 sporire naturală, pe când în celelalte guvernamente europene la 1000 locuitorî se vinŭ 48·4 nascerî, 35·1 casurî de mórte, 8.4 căsĕtorii cu sporire de 13·3. După datele acestea nascerile au întrecutŭ cu 1,094,583 casurile de mórte. Intre anii 1867—1881 sporirea a fostŭ cu multŭ mai bagatelă, ca de atuncî încóce.

Rusia, afară de Finnia, are 1274 oraşe cu 13,756.205 locuitorî. Dintre oraşele aceste, afară de Petersburgŭ şi Moscva, n'au nicî unulŭ mai multŭ de 500,000 locuitorî. Varşovia şi Odessa au câte 200,000, ér celelalte tóte sub 100.000.

E interesantă statistica imigrărilorŭ şi emigrărilorŭ în părţile europene şi asiatice ale imperiului în decursulŭ celorŭ 30 anî din urmă, adecă dela 1856—1885.

Emigrarea supușilorŭ rusescĭ d. e. în ținuturile europene cresce necurmatŭ. In 1856 abia au emigratŭ 17,542, până când în 1884 numĕrulŭ lorŭ se urcă la 377,414.

In decursŭ de 30 de anĭ au emigratŭ spre apusŭ și mĕḑă-ḑi cu totulŭ 6 milióne de ómenĭ, dintre carĭ numai 5 milióne s'au reîntorsŭ în patria rĕmânêndŭ ceilalțĭ în pămêntŭ streinŭ. Față de emigrarea acésta în ținuturile asiatice spre rĕsăritŭ și mĕḑă-ḑi, numĕrulŭ emigranțilorŭ în proporția e mai micŭ. Așa în 1856 abia 11,223 de supușĭ rusescĭ șĭ-au părăsitŭ țéra, ér în 1885 numai 5092.

După o altă statistică scimŭ, că în 1880 în Germania locuiau 57,385 Rușĭ, în Austro-Ungaria 11,654, în Francia 10,935, în Anglia 14,468, ér în America 84,279, dintre carĭ 48,557 Polonĭ.

Numĕrulŭ streinilorŭ, carĭ mergŭ în Rusia, cresce din anŭ în anŭ: în 1856 numai 70,342 de streinĭ au mersŭ în Rusia, dintre carĭ 37,091 érășĭ s'au depărtatŭ, pe când în 1885 numĕrulŭ lorŭ era de 668,377, dintre carĭ s'au depărtatŭ 545,852. Cei mai mulțĭ streinĭ, carĭ cutrieră Rusia, suntŭ Nemțĭ; așa în anii din urmă au mersŭ în Rusia 405,342 de Nemțĭ, dintre carĭ 339,909 érășĭ s'au depărtatŭ; în 1885 numĕrulŭ lorŭ era de 65,433. După Nemțĭ vinŭ locuitorii austro ungarĭ alŭ cărorŭ numĕrŭ însĕ e cu multŭ mai micŭ. Mai puținĭ suntŭ Francesii și fórte puținĭ Anglesii.

E de însemnatŭ, că nicĭ într'o țéră din Europa nu se dau atâtea incendiurĭ ca în Rusia. Aicĭ e lucru de tóte ḑilele a auḑi, că au arsŭ sate întregĭ. In Rusia europénă, afară de guvernamentulŭ Vistulei și Finia, 1884 incendiile au pricinuitŭ o pagubă de 60.3 milióne ruble ér în următorulŭ anŭ (1885) paguba s'a urcatŭ la 82.6 milióne ruble.

Ce privesce industria ruséscă, în 1885 numĕrulŭ fabricilorŭ și atelierelorŭ de industrie era de 83,182. Dintre aceste 20,381 erau în guvernamentulŭ Vistulei și 62,801 în celelalte ținuturĭ ale Rusiei europene, afară de Finnia. In fabricile și atelierele aceste lucrau la olaltă 139,652, respective 994,787 muncitorĭ, ér prețulŭ articulilorŭ pregătițĭ de ei se urcă la valórea de 185 de milióne 822,214, respective 1,121.040,269 ruble.

Cele mai puține suntŭ fabricile de bere, de carĭ nu dispune Rusia mai mult de 1870.

Sĕ aruncămŭ însĕ o scurtă privire și asupra statisticei privitóre la învĕțămêntŭ:

In 1885 în întregŭ imperiulŭ rusescŭ numĕrulŭ școlelorŭ de tótă categoria era de 41,498 cu 2,595,797 elevĭ de ambe sexele. Dintre școlele acestea erau 8 universitățĭ cu 12,939 de ascultătorĭ; 561 gimnasie cu 131,332 studențĭ; 476 școle de fete cu 97,431 eleve; 402 școle superióre de specialitate pentru băețĭ, cu 56,242 elevĭ; 41 școle superióre de specialitate pentru fete cu 3430 eleve și în fine 40,010 școle elementare cercetate de 1,660,443 băețĭ și 543,980 fetițe. După datele aceste totŭ la 2570 locuitorĭ se vine o școlă. Multŭ trebue decĭ sĕ mai facă Rusia pe terenulŭ școlarŭ până va pute rivalisa cu celelalte state europene.

Ca încheiere mai adaugemŭ următórele: In anulŭ 1885 în întregŭ imperiulŭ moscovitŭ (afară de guvernamentulŭ Vistulei și Finniei) se aflau 1169 de tipografii, 1543 librării și 545 bibliotecĭ dintre carĭ a treia parte se află în Petersburgŭ și Moskva.

Statistica acésta, din care noi amŭ făcutŭ numai unŭ scurtŭ estrasŭ, arată din destulŭ starea internă a Rusiei în tóte privințele.

TURNULŬ EIFFEL

Colosulŭ exposițiunei universale dela Parisŭ.

Cea mai esagerată și îndrăsnéță cugetare, născută d'o imaginațiune esaltată, este p'aci sĕ ajungă o realitate. Turnulŭ colosalŭ alŭ Babilonului modernŭ cresce și se înalță pe fiă-care ḑi mai susŭ în aerŭ. Din înălțimea proiectată de trei sute metri peste o sută metri s'arădică d'acum d'asupra pămêntului; secolulŭ industriilorŭ perfecționate va poseda anulŭ viitorŭ celŭ mai măreţŭ și celŭ mai însemnatŭ monumentŭ prin acéstă colónă de ferŭ, ce domnulŭ H. Eiffel va presenta Parisienilorŭ și milionelorŭ de streinĭ, carĭ vorŭ veni la metropola de pe malulŭ Seinei spre a asista la concursulŭ pacinicŭ alŭ poporelorŭ.

Astă-ḑĭ, nouĕ lunĭ înainte deschiderei marelui concursŭ internaționalŭ pe têrêmulŭ industrialŭ ce se pregătesce la câmpulŭ luĭ Mars, mai lipsescŭ încă până la terminarea definitivă a turnului aprópe două sute metri, căcĭ atuncĭ turnulŭ Eiffel va domina peste tóte turnurile bisericelorŭ și peste tóte cupolele palaturilorŭ istorice ale Parisului.

In comparațiune cu cele sĕvêrșite până acum, aceste două sute metri de construcțiune suntŭ o adevĕrată jucăriă de copii.

Marĭ lupte a trebuitŭ sĕ susție domnulŭ Eiffel până sĕ isbutéscă nu numai a obține din partea guvernului o subvențiune d'unŭ milionŭ și jumĕtate pentru turnulŭ sĕu, ci chiar până sĕ dobândéscă simpla permisiune d'a-lŭ construi.

Atâtŭ arhitecțiĭ câtŭ și învĕțațiĭ considerau lucrulŭ cu o utopiă, ca o ilusiune fantastică, atacând posibilitatea d'a da unei asemene construcțiunĭ cuvenita soliditate și mergeau până a dovedi prin calculŭ, că oscilațiunea singură a unui edificiu d'o asemene înălțime ar constitui unŭ pericolŭ permanentŭ și ar pute produce căderea mândrului turnŭ.

Dér domnulŭ Eiffel își procurase dela membrii diferitelorŭ academii sciințifice rĕspunsurĭ aprobatóre, prin care sĕ pronuncia în favórea proiectului, negândŭ positivŭ orĭ ce pericolŭ alŭ oscilațiunilorŭ. Afară de acésta veneau în ajutorul proiectului sĕu petițiunile astronomilorŭ dela mai multe orașe din provincia, care daclarau că din terasa superióră a turnului proiectatŭ se vorŭ pute face cele mai folositóre observațiunĭ și descoperirĭ, cum nu se potŭ spera dela nicĭ unŭ altŭ observatorŭ d'o înălțime mai mică.

Intreprinḑĕtorulŭ începŭ lucrările cu cea mare activitate, luă în posesiune loculŭ cedatŭ, aprópe a patra parte a întinsului „Champ de Mars“ lângă malulŭ Seinei. Dér acum se iviră dificultățĭ tehnice. Lucrările de sondagiu întêmpinară obstacole neprevĕḑute, trebuia mai multŭ timpŭ și mai mulțĭ banĭ decâtŭ se calculase spre a așeḑa temelia edificiului în cuvenita adêncime a pămêntului. In locŭ de trei sĕu patru milióne, turnulŭ va costa dela șese până la șepte milióne de francĭ și, fiind că subvențiunea Statului era fixată la unŭ milionŭ și jumĕtate, trebuia ca întreprinḑĕtorulŭ sĕ-șĭ procure restulŭ enormelorŭ cheltuelĭ; dér d-nulŭ Eiffel fă de părere, că o reclamă atâtŭ de colosală cum este unŭ turnŭ d'o înălțime de 300 metri, ar merita sacrificiulŭ câtor-va milióne, că o parsimoniă n'ar fi aci la loculŭ sĕu. Ișĭ procură dér mașinele necesare de sondagiu și de stredelitŭ, angagiă trebuinciosulŭ numĕrŭ de lucrătorĭ și terminâ în érna 1886—1887 stabilirea fundamentului edificiului.

Multŭ timpŭ însĕ publiculŭ nu vĕḑu nimicŭ estraordinarŭ; numai bărbațĭ de specialitate, carĭ se coborau sub pămênt, erau în stare a judeca de progresulŭ operei. Altfelŭ este astăḑĭ: dela suprafața pămêntului se aridică brațe gigantice de ferŭ cu invederata tendință a se impreuna și d'acum se potŭ prevedé liniile bolței, care va forma întrarea triumfală a viitórei esposițiunĭ.

Publiculŭ care alérgă la câmpulŭ lui Mars spre a se încredința de progresele esposițiunei, privesce c'unŭ simțĕmêntŭ meditativŭ, amestecatŭ c'un fior misteriosŭ brațele colosale de ferŭ ale turnului. Da, c'unŭ fiorŭ misteriosŭ, căcĭ ca tóte silințele d'a ascunde sub vĕlul discrețiunei adevĕrulŭ, s'a aflatŭ, că turnulŭ Eiffel a costatŭ până acum nu numai sacrificiĭ bănescĭ, ci că în gropile în carĭ s'au așeḑatŭ fundamentele, zacŭ și cadavre de ómenĭ. Peste cincĭ ḑecĭ lucrătorĭ au peritŭ până acum atâta prin surparea pămêntului, câtŭ și prin dĕrîmarea eșafodagiului, sĕu prin căderea unorŭ obiecte. Diaristica a trecutŭ cu tăcere peste aceste accidente regretabile, familiile victimelorŭ au fost îndemnisate după putință și cu generositate de cătră intreprinḑĕtorŭ, spre a se înăbuși sgomotulŭ, dér asemenea mistere suntŭ anevoe de ascunsŭ și unŭ comitatŭ de lucrătorĭ, cu ocasiunea cererii de adăugire a salarului, a divulgatŭ, spre a-șĭ justifica pretențiunea, secretulŭ. De aceea, parisianulŭ vorbesce c'unŭ simțĕmêntŭ de fiorŭ de turnulŭ monumentalŭ alŭ d-nului Eiffel.

Convocare.

Conformŭ conclusului adunărei generale premergĕtóre a despărțĕmêntului VIII alŭ Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ, ținută în comuna Meteșŭ, subscrișii au onore a anunța, cumcă adunarea generală a acestui despărțĕmêntŭ se va ține în comuna Enegŭ, la 16 Septemvrie 1888 st. n. și prin acésta invită pre toțĭ iubitorii de progresŭ.

Alba-Iulia, în 2 Septemvre 1888.

Tordășianŭ. **Rubinŭ Patița,**
membru alŭ comitetului.

Neputêndŭ mulțumi personalŭ amicilorŭ și cunoscuțilorŭ pentru multele semne de condolințe esprimate cu ocasiunea înmormêntării iubitului meu soțŭ, viu pe calea acésta a le aduce cea mai sinceră mulțămită.

Tot-odată rogŭ pe acei P. T. Domnĭ, carĭ nu au primitŭ înscințărĭ de mortŭ, a scusa, deórece din eróre s'au trecutŭ cu vederea.

Brașovŭ, 23 Augustŭ 1888.

Polina N. Popŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Berlinŭ, 4 Septemvre. Foile oficióse iau notiță despre scirile privitóre la intenționata revisiune a Constituției, fără a le desminți apriatŭ.

Hamburg, 4 Septemvre. „General-Anzeiger“ anunță, că polițiștĭ secrețĭ din Berlinŭ se vorŭ duce peste Hamburg în Holanda spre a observa pe generalulŭ Boulanger în timpulŭ călĕtoriei sale prin Germania.

Pisek, 4 Septemvre. Apa cresce din oră în oră mai multŭ. Moldova a esundatŭ pe o întindere mare.

Budweis, 4 Septemvre. Atâtŭ orașulŭ, câtŭ și gara se află de o jumĕtate metru în apă. Comunicațiunea căilorŭ ferate e cu desĕvêrșire întreruptă.

DIVERSE.

Comora din Starogorodko. Nu e fabulă, nicĭ visŭ. Țĕranulŭ Levoșco, din satulŭ Starogorodko, posesorulŭ unui documentŭ vechiu care semnaléză unŭ tesaurŭ în ruinile castelului prințilorŭ Ostierski, a găsitŭ în sfîrșitŭ, după ḑece anĭ de căutărĭ, bolta fericită în care se aflau douĕspreḑece butoiașe pline rase cu strălucitóre monete de aurŭ, care au dormitŭ două vécurĭ în ruine. Levoșco, om cu frica lui D-ḑeu, a datŭ fuga la Petersburg cu câteva monete de acestea, și de acolo a plecatŭ înapoi însoțitŭ de delegațiĭ guvernului rusescŭ, carĭ, împreună cu guvernorulŭ din Carnigof, au sĕ scótă comóra, care se arată aprocsimativŭ a fi de 17, orĭ 18 milióne ruble representândŭ suma fabulósă de 70 milióne. După legea rusécă, Levoșco are dreptŭ la a treia parte a valorii comorii, dér se crede că se va mulțumi și cu mai puținŭ, fiindŭ că ruinile castelului aparținŭ corónei.

Limbagiulŭ timbrelorŭ de poștă. Unŭ ḑiarŭ nemțescŭ dă următorulŭ limbagiu alŭ timbrelorŭ de poștă: Lipirea unui timbru pe unŭ plicŭ are pentru damele din Berlinŭ o semnificare auxiliară. — De ordinarŭ, unghiulŭ de susŭ, din partea dreaptă, semnifică, când timbrulŭ este pusŭ dreptŭ și cu capulŭ în susŭ: *Dorescŭ prieteșugulŭ dumitale*; în latŭ: *Mĕ iubescĭ?* cu capulŭ în josŭ: *Sĕ nu'mĭ mai scrii*; aplecatŭ: *Scric'mĭ numai decâtŭ.* Când timbrulŭ este pusŭ la unghiulŭ de josŭ, în partea dréptă, însemnéză, fiindŭ lipitŭ regulatŭ: *Iubirea ta mĕ încântă*; la unghiulŭ stângŭ superiorŭ, cu capulŭ în susŭ: *Tu iubesce*; în latŭ: *Mĭ-am datŭ inima altuia*; cu cu capulŭ în josŭ: *Ce mai facĭ, dragă?* la unghiulŭ inferiorŭ stângŭ, cu capulŭ în susŭ: *Credința ta va fi rĕsplătită*; orisontalŭ: *Sĕ nu mĕ părăsescĭ în durerea mea*; cu capulŭ în josŭ: *Eștĭ triumfătorŭ.* Când timbrulŭ este în liniă cu numele destinătórei, semnifică, fiindŭ lipitŭ regulatŭ, dreptŭ,: *Primesce amorulŭ meu*; In latŭ: *Ardŭ de dorința d'a te vedé*; cu capulŭ în josŭ: *Nu sunt liberă.*

NECROLOGŬ.

Cu inima frântă de durere aducem la cunoscința rudenielorŭ și amicilorŭ, că tinĕra preoteșă **Maria Bighianu** născ. **Florianu**, după unŭ morbŭ greu și îndelungatŭ șĭ-a datŭ nobilulŭ sufletŭ în mânile Creatorelui la 24 Aug. n. c. în etate de 18 anĭ, și abia unŭ anŭ și jum. după fericita sa căsĕtoriă. Rĕmășițele pămêntescĭ ale scumpei rĕposate s'au astrucatŭ în cimiteriulŭ gr. cat. din locŭ Dumineca în 26 Aug. n. c.

O deplânge *Alexandru Bighianŭ*, parochŭ g. cat. în Bercheșŭ și adm. paroch. în Tothaza-Aothaza, ca soțŭ, *Tulu Hostilŭ Bighianu*, ca fiu. *Aneta Florianu* ca mamă bună. *Ioanŭ Florianu*, parochŭ ca unchiu și tată spiritual. *Maria Bighianu* ca sócră. *Maria Crișianu* ca cumnată. *Susana Florianu* ca mamă mașteră. *Ioanŭ Elecheșiu*, doctorandŭ în medicină și *Marius Elecheșŭ*, agronomŭ absolutŭ, ca verĭ.

Bercheșiu, 24 Aug. 1888.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 4 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vênd.	9.42
Argintŭ românescŭ .	„	9.33	„	9.35
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.71	„	9.72
Lire turcescĭ . . .	„	11.—	„	11.05
Imperialĭ	„	10.—	„	10.05
Galbinĭ	„	5.72	„	5.76
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	122.50
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.85
Renta de hârtiă 5%	91.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	114.50
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.40
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	100.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	129.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	125.75
Renta de hârtiă austriacă	82.95
Renta de argintŭ austriacă	83.—
Renta de aurŭ austriacă	111.80
Losurĭ din 1860	139.75
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	874.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	306.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr . .	313.90
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.84
Napoleon-d'orĭ	9.72½
Mărcĭ 100 imp. germane	59.97½
Londra 10 Livres sterlinge	122.90

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Sz. 3373—1888. 141
tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiroság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Gál Tomás népfelkelési századosnakképviselve Dr. Kábdebó Ferencz kir. közjegyző által, nevezett önkéntes árverési kérése következtében, a brassoi kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévő Vajda-Telekire eső községeben fekvö, a V. T. reesei 80 sz. tjkben A † 1 rend: 161, 162, 163 helyr. sz. ingatlanokra 2000 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban, az 1888 évi September hó 27-én délelött 10 órakor ezen kir. jarasbiróság mint telekkönyvi hatoságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 200 frtot készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Egyszers mint az árverés fogano tásitásával Dr. Kadbdebó Ferencz fogarasi kir. közjegyzö biratig meg.

Kelt Fogarason 1888 évi Augustus hó 28 napján.

A kir. jbiroság mint telekkönyvi hatoság.

Nagy Lázár s. k.
kir. aljárásbiro.

Szám 1354—1888.
tanf.

Hirdetés.

A *nagyrebrai* román tannyelvü községi elemi népiskolánál 300 frt. évi fizetéssel s lak-és kertilletménynyel, illetve ennek természetben való kiszolgáltatása helyett 100 frt. illetménynyel egybekötött javadalmazással rendszeresitett rendes tanitói állomásra ezennel pályazatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy a tanképesitésre,—magyar nyelvben való jártosságra, eddigi alkalmaztatásra vonatkozó okmánynyal, valamint orvosi és erkölcsi bizonyitványnyal fölszerelt s 50 kros bélyeggel ellártott sajátkezüleg románul és magyarul irt folyamodványukat az illető vármegyei kir. tanfelügyelö utján folyó *1888 évi szeptember 20 napjáig* hozzám adják be.

Besztercze 1888 augusztus 28.

Havas Gyula,
Besztercze-Naszódvármegye kir. tanfelugyeloj.e

133,3—3

No. 250—1888. 140,3—1

CONCURSŬ.

Devenindŭ vacante următórele stipendii, şi anume:

A. 1. Unŭ stipendiu de 60 fl. pe anŭ din fundaţiunea „**Marinovicĭ**“, pentru studenţĭ de gimnasiu.

2. Unŭ stipendiu de 60 fl. pe anŭ din fundaţiunea „**Gallianâ**“, pentru studenţĭ de gimnasiu.

Mai departe fiindŭ vacante:

B. 3. Unŭ ajutoriu de 20 fl. pe anŭ din fundaţiunea „**Tofaleanâ**“, pentru tinerĭ descendenţĭ din vre-o familiă de ale fostei comune „*Tofalĕu*“, carĭ ar voi sĕ înveţe vre-o meserie óre-care.

4. 4 ajutóre a 25 fl. pe anŭ, menite pentru tinerĭ românĭ, carĭ voiescŭ a învĕţa vre-o meserie, dér mai cu semă: rotăria, lemnăria (bărdăşia), făurăria, mĕsĕria (têmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, şelăria, maşinăria agricolă.

Prin acésta se escrie concursŭ.

Cererile au a se înainta *comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului română în Sibiiu până la 30 Septemvre st. n. 1888.*

Cererile întrate mai târdiu nu se vorŭ considera.

Aspiranţii la vre-unulŭ din stipendiile amintite sub A. 1—2, au sĕ acludă la suplicele lorŭ:

a) Carte de botezŭ în originalŭ séu în copie legalisată.
b) Testimoniu scolasticŭ de pe semestrulŭ alŭ II-lea alŭ anului scolarŭ premergĕtorŭ.
c) Atestatŭ de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cerceteză scóla de presentŭ.
d) Atestatŭ de paupertate séu de orfanŭ, decă concurentulŭ e orfanŭ.

Conformŭ literilorŭ fundaţionale la obţinerea stipendiului de sub 2., din fundaţiunea „Gallianâ“, *ceteris paribus* va avé preferinţă acela dintre concurenţĭ, carele va dovedi că se trage din familia fundatorelui, şi anume din familia „*Popŭ* şi *Antonŭ*“.

Suplicanţii la vre-unulŭ din ajutórele amintite sub B. 3—4 au sĕ presente următórele documente:

a) Atestatŭ de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată.
b) Testimoniu scolasticŭ de celŭ puţinŭ 4 clase elementare.
c) Contractulŭ încheiatŭ cu măestrulŭ, conformŭ §-lui 61 alŭ legei industriale (art. de lege XVII din 1884), în originalŭ séu în copiă legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesulŭ cu care lucră.
d) Atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă locală.
e) Adeverinţă dela părinţĭ séu tutorĭ, că suntŭ decişĭ a lăsa pe fiii séu pupilii lorŭ la învĕtătură până se vorŭ perfecţiona pe deplinŭ.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută la Sibiiu în 21 Augustŭ 1888.

G. Bariţiu,
preşedinte.

Dr. Ioanŭ Crişianŭ,
secretariu II alŭ Assoc.